

ЗАСТОСУВАННЯ СИТУАЦІЙНОГО АНАЛІЗУ В НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

Ситуаційний аналіз базується на останніх досягненнях менеджменту і дуже поширений в сучасних навчальних проєктах: а) як важливий загальнодидактичний метод навчання; б) як форма роботи з емпіричним матеріалом; в) як засіб розвитку здібностей студентів; г) як засіб проведення певної оцінки знань.

Мета ситуаційного аналізу – вирішити теоретичну або практичну проблему. Отже, він сприяє реалізації пізнавально-навчальної функції семінару. Визначальним мотивом у роботі студентів стає пізнавальний інтерес, а основним типом мислення – самостійне творче мислення. Таким чином, завдяки застосуванню ситуаційного аналізу студент отримує не тільки знання, а й набуває пізнавальних навичок і вмій, які дозволяють йому надалі оновлювати і поповнювати свої знання.

Вибір ситуацій для аналізу має відповідати певним критеріям. Ситуація повинна:

- бути пов'язана з навчальним матеріалом та з уже засвоєним, логічно впливати з нього;
- відповідати змісту і структурі навчальної дисципліни;
- обов'язково містити якусь суперечливу інформацію (для концентрування уваги і стимулювання розумової діяльності студентів);
- сприяти відкриттю нових або уточненню раніше відомих знань;
- спрямовувати пізнавальний пошук, давати напрям аналізу;
- мати оптимальний ступінь складності аналізу.

Занадто складна ситуація зменшує інтерес, бо здається такою, що неможливо проаналізувати (зневіра у власних силах), і навпаки – досить проста ситуація надає зайвої самовпевненості,

легковажного ставлення до пошукового аналізу.

Дуже важливим у ситуаційному аналізі є те, що, приймаючи рішення, студент має самостійно співвідносити і ранжувати загальні і спеціальні методи дослідження явищ і процесів. Трапляються ситуації, які піддаються “розрулюванню” тільки варіюванням специфічних методів і заходів. Їх можна змодельовати на семінарах: наприклад, при розгляді питань внутрішнього і зовнішнього середовища фірми в курсі економічної теорії, зокрема, при виборі чи заміні організаційної структури. За цією темою можна задати ситуацію із застосуванням положень Господарського кодексу. Наприклад, яку організаційно-правову структуру фірми доцільно обрати для бізнесу в конкретних обставинах.

Ситуації, звичайно, можна не тільки моделювати, а й просто брати з господарської практики, із життя – живі, реальні приклади.

Слід зазначити, що ситуаційний аналіз завжди спрямований на результат. І не просто на результат, а на забезпечення максимально ефективного рішення в умовах існуючих обставин. Цей принцип ефективності дозволяє застосовувати такий аналіз у будь-якій темі курсу економічної теорії, як у мікро-, так і в макроекономіці.

Таким чином, характерними рисами ситуаційного аналізу є наступні:

- порівняно з іншими підходами дає більше можливостей для суб’єктивної оцінки ситуації, для самостійного прийняття рішень щодо усунення проблеми;
- змодельована ситуація завжди конкретна, тому потребує чітких, однозначних рішень із застосуванням ситуаційного мислення;
- дозволяє максимально наблизити теоретичний аспект проблеми до практичної площини;
- спонукає до нестандартного мислення, пошуку неординарних підходів, прогнозування можливих наслідків від прийняття рішень, прорахування ймовірних “плюсів” і “мінусів” ви-

користання певної методики чи концепції;

- значною мірою привчає до відповідальності за прийняте рішення;

- дозволяє легше зрозуміти, які підходи будуть максимально сприятливі для вирішення питання;

- вчить визначати, які чинники є найбільш важливими в даній ситуації і який ефект можна очікувати від зміни перемінних;

- сприяє творчій діяльності студентів на семінарі;

- позитивно сприймається студентами як завдання в ході обговорення теми.

Потрібно зазначити, що в сучасних умовах, коли в економічній науці і на практиці поступово формується нова культура економічного мислення, яка пов'язується із зростаючою різноманітністю, з доміантою принципу ймовірності, нестандартністю можливих інтерпретацій суспільного розвитку, саме ситуаційний аналіз максимально дозволяє дослідити всі нюанси змін, пов'язаних із зазначеними чинниками, тому що більшість основних макроекономічних процесів розглядаються саме як конкретні (специфічні) ситуації. Вони, як правило:

- 1) обмежені в часі і просторі;

- 2) відповідають переважно простим схемам;

- 3) розглядаються як окремі випадки.

Це результати глибинних системних трансформацій. Так розглядається, наприклад, макроекономічна рівновага в теоріях постмодернізму.

Отже, ситуаційний аналіз сприяє:

- вмінню (а) проводити науковий аналіз, використовуючи категоріальний апарат конкретної науки; (б) широко застосовувати всю сукупність методів навчальної дисципліни; (в) робити висновки і приймати науково обґрунтовані рішення в умовах невизначеності;

- пізнанню можливостей і перспектив розвитку відповідної до ситуації сфери практичної діяльності або розділу теорії;

- кваліфікованому розумінню їх стану і розвитку;

- вмінню використовувати сучасну наукову інформацію;
- розвитку творчих, винахідницьких навичок, генеруванню цінних і корисних ідей, творчої уяви й інтуїції;
- можливості використання не тільки знань конкретного навчального курсу, а й інших навчальних дисциплін;
- постійному вивченню, засвоєнню й удосконаленню методики наукового і творчого пошуку.

М. О. Зайцева, канд. філол. наук,
доцент кафедри іноземних мов № 2

СПОСОБИ ОПТИМІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ-ЮРИСТІВ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Вимоги сучасного суспільства до підготовки спеціалістів у вищій школі передбачають практичне володіння іноземними мовами як в усній, так і в письмовій формі. Для цього кожне заняття повинне будуватися з урахуванням усіх принципів навчання іноземних мов. Таким принципом, по-перше, є комунікативна спрямованість навчального процесу, всіх його етапів, починаючи з пояснення матеріалу викладачем, закінчуючи спілкуванням студентів між собою, в парі, у групі.

Для досягнення вказаних цілей від викладача вищої школи вимагається володіння комунікативними навичками, необхідними для успішного навчання.

Правила комунікативної поведінки в групі є такими:

1. Взаємне визнання статусів учасників комунікації.
2. Публічна позитивна оцінка досягнень студентів.
3. Уміння своєчасно створити комфортну психологічну атмосферу.
4. Уміння оцінити запропоновані студентами рішення, ідеї так, щоб не образити.
5. Постійна праця не тільки з окремими студентами, а з групою в цілому.